

A biztosítás monopóliuma.

– Írta: Dr. Kadosa Marcel. –

Valóban Kolumbusz tojását találta meg az olasz kormány, amikor a biztosítási üzlet állami monopóliummá tételének eszméjével törvényjavaslat alakjában előállott. Ennek a tervnek a megvalósítása oly egyszerű, oly természetes és hasznossága oly kézenfekvő, hogy szinte csodálkozni kell rajta, ha csak most történt ez iratít kezdeményezés. Mert semmi kétség nem férhet hozzá, hogy Olaszországban csak a kezdeményező *lesz* ezen a téren, nem pedig egyedülálló. Sőt egészen bizonyos, hogy az *összes államok* a legrövidebb idő alatt köveini fogják *Itália* példáját.

A biztosítási üzlet tudvalevőleg minden rizikótól mentes, tisztán a statisztika folyton megisméltető adataira és a matematikai szabályszerűségekre alapított vállalkozás. Az üzlet kezelése holmi üzleti leleményességet egyáltalában nem involvál és tisztára bürokratikus Valósággal ideális üzlet az állam részére és viszont az állam a maga tökéletes biztonságával ideális módon alkalmas is arra, hogy a biztosítás viselője legyen. Ami üzleti leleményesség és áldozatkészség a biztosítótársaságok üzletének igazgatásában kellett, azt nem maga a vállalkozás természete tette szükségessé, hanem a verseny, amely az üzleteknek a konkurrens vállalatoktól való elkaparításában folyton újabb, meg újabb trükkök és fogások kieszelésére készítette a vállalatokat. Abban a pillanatban azonban, amikor monopóliummá vált a biztosítás: vége van a versenynek és vége mindannak a sok megengedett és erkölcsileg meg sem engedett fogásnak, furfangnak és erőszakoskodásnak, amely a biztosítási üzletek szerzésében megnyilvánult. Hogy a biztosítási monopólium egyszersmind hatalmas lépés az egészséges államszocializmus felé is: az is kétségtelen. Életbiztosítás, aggkorbiztosítás, munkásbiztosítás stb., hiszen mindezek csak fokozati különbségek és egészen közel fekvő annak a lehetőségére, igen szegényes fantáziával is utolérhető: amikor az életbiztosítás éppen az állami monopólium révén annyira általános lesz, hogy minden zökkenés nélkül megvalósítható legyen a megélésre és halálesetre szóló kötelező biztosítás ideája, ami már a másik vége annak a haladásnak, amely az öregek és betegek kötelező elpusztításánál kezdődött.

Az állam fiskális szempontjából pedig döntő jelentőségű lesz a biztosítási monopólium. E ponton azonban az aggodalom szava is felhangzik és pedig nagyon is hangos szóval. Amíg ugyanis az állam egyoldalúan szolgálja bizonyos osztályok érdekeit, legyen bár a dédelgetett osztály egyik helyütt az agráriusoké, másutt másoké: addig mindég nagy veszedelem rejlik azokban a hatalmas tőkékben, amelyek a biztosítás monopóliuma folytán az állam kezelése és rendelkezése alá kerülnek és addig mindég félni lehet, hogy e rengeteg tőkeerő csak azoknak az erősítésére fog szol-

gálni, akik már anélkül is erősebbek, semmint az a társadalmi egyensúly szempontjából kívánatos volna. Valóban az egész kultúr világ izgatott kíváncsisággal várja: az úttörő *Itália* miképpen fogja megvalósítani a grandiózus ideát. A létérdekükben megtámasztott biztosítótársaságok – nagyon is érthető és méltányolható – erőfeszítéssel küzdenek ellene és mindent elkövetnek érdekeik védelmében. Az olasz kormány azonban egyelőre szilárdan áll az elhatározása mellett, amelyből – legalább a lényegben – talp-alattnyit se enged. Megkönnyítette a saját helyzetét avval a pompásan kieszelt haditeranggal, hogy még csak hírét se hallatta előre a szándékának. Egyszerre állott *elő vele olyannyira befejezett tényként, mint amilyen befejezett tény már egy a parlamentnek beterjesztett törvényjavaslat csak lehet.* Mire a biztosítótársaságok felocsúdtak meglepetésükből: az egész közvélemény egyhangú tapsal tüntetett már a javaslat mellett úgy, hogy szinte meg volt bénítva minden ellenagitáció. Az ellenagitáció csak azután kezdődött. A monopólium elvi ellensége Leroy-Beaulieu is fölemelte szavát a szorongatott biztosítótársaságok érdekében és kimutatta az állami biztosítás nehézségeit és rámutatott arra, hogy az államnak kevés jövedelme lehet ebből a monopóliumból, oly kevés, hogy nem érdemes vele foglalkozni.

A nagynevű francia nemzetgazdász érvei azonban rendkívül sokkal gyöngébbek, semhogy megtámaszhatnák a Giolitti kormányt elhatározásában.

Az őszi ülészakban már részleteiben is tárgyalás alá kerül a javaslat, amelynek sorsát a szociálpolitikusok annál élénkebb érdeklődéssel kísérik, mert hiszen a monopólium jövedelmének 90 százaléka a törvényt szerinti munkásbiztosítási célokra lesz fordítandó.